

Hem>Familjefrågor och arv>Underhåll till familjemedlemmar

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [de](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska. Översättningen till är dock redan färdig.

engelska

Swipe to change

Underhåll till familjemedlemmar

Tyskland

1 Vad omfattar begreppen "underhåll" och "underhållsskyldighet" i praktiken? Vem måste betala underhåll till vem?

Följande personer kan vara underhållsskyldiga:

Barn gentemot föräldrar.

Föräldrar gentemot barn.

Makar sinsemellan.

Barnbarn (och deras barn) gentemot mor- och farföräldrar (och deras föräldrar).

Mor- och farföräldrar (och deras föräldrar) gentemot barnbarn (och deras barn).

Ogifta föräldrar sinsemellan.

Partner i ett registrerat partnerskap sinsemellan.

2 Upp till vilken ålder kan ett barn få underhållsbidrag? Skiljer sig underhållsreglerna åt i fråga om barn och vuxna?

Det finns inga fastställda åldersgränser för underhållsbidrag till barn. Underhållsskyldigheten föreligger så länge barnet (utan egen förskyllan) är behövande. När barnet har avslutat sin yrkesutbildning förväntas det dock i regel vara självförsörjande. Enligt de tyska bestämmelserna om underhållsskyldighet prioriteras minderåriga barn för det mesta framför vuxna barn. Kraven på den underhållsskyldige är strängare och minderåriga har i regel företräde framför myndiga barn när det gäller underhållsskyldighet.

3 Ska jag vända mig till en behörig myndighet eller domstol för att få underhåll? Hur går det till i stora drag?

För att rätten till underhåll ska erkännas krävs det i regel att den sökande vänder sig till en domstol, till barn- och ungdomsmyndigheten (*Jugendamt*) eller till en notarie för att erhålla en exekutionstitel genom vilken ett belopp kan drivas in genom tvångsexekution.

Om underhållskravet bestrids ska tvisten prövas av domstol. Ett åtagande om att betala underhållsbidrag kan göras inför barn- och ungdomsmyndigheten eller en notarie. Barn- och ungdomsmyndighetens behörighetsområde är emellertid begränsat jämfört med en notaries. Detta innebär att barn- och ungdomsmyndigheten registrerar ett sådant åtagande såvida det är frågan om underhåll till barn som inte har fyllt 21 år eller krav från modern och fadern med anledning av barnets födelse.

Twister om underhållsskyldighet är familjerättsliga mål som prövas av familjedomstol. Förfarandet regleras i lagen om familjerättsliga tvister och förfarandet vid frivillig rättsvård (*Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit*) samt i civilprocessordningen (*Zivilprozessordnung*).

4 Kan en ansökan göras för en släktings, en närståendes eller ett underårigt barns räkning?

Enligt § 1629 stycke 1 i civillagen (*Bürgerliches Gesetzbuch*, nedan kallad BGB) företräder föräldrarna barnet gemensamt. Om en förälder har ensam vårdnad eller om beslutanderätten enligt § 1628 i BGB har överförts uteslutande till henne eller honom, företräder denna förälder barnet ensam. Ett krav görs således gällande av föräldrarna i barnets namn och i egenskap av barnets rättsliga företrädare. Enligt § 1629 stycke 2 första meningen i BGB kan fadern och modern emellertid inte företräda barnet på grund av risken för en intressekonflikt om en legal förmyndare inte får företräda barnet enligt § 1795 i BGB. Detta gäller bland annat vid en tvist mellan barnet och maken till den berörda föräldern. I detta fall ska en särskilt förordnad förmyndare utses för barnet. Denna förmyndare ska då i egenskap av barnets företrädare tillgodose barnets intressen. Ett undantag föreligger vad gäller en ansökan om underhållsbidrag. Enligt § 1629 stycke 2 andra meningen i BGB kan den förälder som faktiskt tar hand om ett barn avkräva underhållsbidrag av den andra föräldern, även om föräldrarna har gemensam vårdnad om barnet. Enligt § 1629 stycke 3 i BGB ändras denna bestämmelse endast om föräldrarna fortfarande är gifta men lever åtskilda och har ansökt om äktenskapsskillnad. I sådana fall kan föräldern enbart ansöka om underhållsbidrag för barnet i eget namn från den andra föräldern. Syftet med detta är att undvika att barnet dras in som part i föräldrarnas äktenskapsskillnad.

5 Om jag tänker ta ärendet till domstol, hur vet jag vilken domstol som är behörig?

I mål som rör underhållsskyldighet är familjedomstolen behörig. Familjedomstolen utgör en avdelning vid *Amtsgericht* (underrätt för vissa typer av tvistemål). Domstolarnas lokala behörighet i mål om underhållsskyldighet framgår av § 232 i lagen om familjerättsliga tvister och förfarandet för frivillig rättsvård (*Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit*, nedan kallad FamFG).

Så länge ett äktenskapsmål pågår är den lokalt behöriga domstolen i princip den domstol som är eller var behörig för äktenskapsskillnaden i första instans. I övrigt beror den lokala behörigheten ofta på motpartens sedvanliga hemvist. Detta gäller dock inte i mål som avser underhåll till ett minderårigt eller därmed likställigt barn. I sådana fall är den domstol behörig i vars domkrets barnet eller den förälder som är behörig att företräda barnet har sin sedvanliga hemvist. Detta gäller emellertid inte om barnet eller den ena föräldern har sin sedvanliga hemvist utomlands.

Barnet kan även väcka talan om underhållsskyldighet mot båda föräldrarna vid den domstol som är behörig vid en talan mot den ena föräldern.

6 Måste jag gå via en mellanhand för att inleda en domstolsprocess (t.ex. en advokat, ett särskilt organ eller en central eller lokal myndighet)? Om inte, hur går man tillväga?

I mål om underhållsskyldighet krävs i princip att parterna företräds av en advokat vid domstol. Någon advokat krävs emellertid inte som biträde vid interimistiska förfaranden. Ett barn som företräds av barn- och ungdomsmyndigheten vid indrivning av underhållsbidrag behöver inte heller någon advokat.

7 Måste jag betala avgifter för att inleda en process? Om ja, hur mycket? Om mina ekonomiska tillgångar är otillräckliga, kan jag då få rättshjälp för att täcka rättegångskostnaderna?

Vid ett mål om underhållsskyldighet vid domstol påförs rättegångskostnader (avgifter och omkostnader). När stämningsansökan inlämnas till domstolen ska en rättegångsavgift som motsvarar den tredubbla avgiften betalas. Avgiftens storlek beror på vilket värde föremålet för förfarandet har (värdet av yrkandet).

Även advokatens ersättning riktar sig efter värdet av yrkandet. Avgörande för avgiften är storleken på det underhållsbelopp som begärs för de första tolv månaderna efter ingivandet av stämningsansökan, dock högst det begärda totalbeloppet. Underhållsbidrag som redan förfallit till betalning när stämningsansökan lämnas in inkluderas i beräkningsunderlaget.

Exempel:

Om en vårdnadshavare till ett 10-årigt barn ansöker om minimiunderhåll (för närvarande 364 euro per månad), uppgår värdet av yrkandet till 4 368 euro. Den allmänna rättegångsavgiften uppgår i detta fall till 339 euro (113 euro x 3). Om en maka till en arkitekt begär underhåll med 1 900 euro per månad för perioden innan äktenskapsskillnaden träder i kraft och för sjukförsäkringsavgifter uppgår värdet av yrkandet till 22 800 euro. Rättegångsavgiften uppgår till 933 euro (311 euro x 3). Det är därför inte möjligt att lämna några generella uppgifter om kostnaderna. Utöver rättegångsavgiften tillkommer i förekommande fall kostnader för den advokat som anlitas som ombud i målet.

Avgiftens storlek framgår av avgiftstabellen med värden av yrkanden på upp till 500 000 euro.

Värdet av yrkandet upp till ... euro	Avgift ... euro	Värdet av yrkandet upp till ... euro	Avgift ... euro
300	25	40 000	398
600	35	45 000	427
900	45	50 000	456
1 200	55	65 000	556
1 500	65	80 000	656
2 000	73	95 000	756
2 500	81	110 000	856
3 000	89	125 000	956
3 500	97	140 000	1 056
4 000	105	155 000	1 156
4 500	113	170 000	1 256
5 000	121	185 000	1 356
6 000	136	200 000	1 456
7 000	151	230 000	1 606
8 000	166	260 000	1 756
9 000	181	290 000	1 906
10 000	196	320 000	2 056
13 000	219	350 000	2 206
16 000	242	380 000	2 356
19 000	265	410 000	2 506
22 000	288	440 000	2 656
25 000	311	470 000	2 806
30 000	340	500 000	2 956
35 000	369		

I sitt domslut fastställer domstolen i huvudsak vilken part som ska ersätta rättegångskostnaderna. I detta avseende gäller i princip att den part som tappar målet ska betala rättegångskostnaderna.

Sökande som på grund av sina personliga och ekonomiska förhållanden över huvud taget inte, eller endast delvis eller genom delbetalningar kan svara för kostnaderna i målet, kan erhålla rättshjälp vid mål om underhållsskyldighet vid domstol. För detta krävs att sökanden i egenskap av kärande eller svarande har rimliga utsikter att få sin talan bifallen och att talan är befogad. Rättshjälpen omfattar – beroende på sökandens inkomster och tillgångar – hela eller delar av domstolsavgifterna och kostnaderna för den egna advokaten.

8 Vilken typ av underhåll kan domstolen bevilja? Om underhållsbidrag beviljas, hur fastställs det? Kan domstolens beslut ändras för att ta hänsyn till ändrade levnadskostnader eller familjeförhållanden? Hur görs det i så fall (t.ex. genom automatisk indexering)?

Underhåll ska i regel betalas som ett kontant underhållsbidrag. Underhållsbidragets omfattning fastställs mot bakgrund av den underhållsberättigades behov och den underhållsskyldiges ekonomiska förmåga. I detta avseende har appellationsdomstolarna utvecklat tabeller och riktlinjer i syfte att tillhandahålla schablonbelopp för underhåll. Den mest kända är Düsseldorfertabellen (*Düsseldorfer Tabelle*), enligt vilken underhållet för barn beräknas.

På den underhållsberättigade eller den underhållsskyldiges begäran kan domstolsbeslut anpassas om de faktiska omständigheter som ligger till grund för domslutet ändras. Underhållsbidrag till ett minderårigt barn kan enligt § 1612a stycke 1 första meningen i BGB även begäras i indexerad form som en procentsats av det aktuella minimiunderhållet. Minimiumunderhållet regleras i § 1612a stycke 1 andra och tredje meningen i BGB och ökar i tre steg i takt med barnets stigande ålder. Ett domstolsbeslut genom vilket det underhåll som ska betalas är indexerat kräver inte någon anpassning när barnet uppnår en ny åldersklass.

9 Hur och till vem betalas underhållet ut?

Underhållet ska i princip beviljas i form av betalning av ett underhållsbidrag månadsvis i förskott till den underhållsberättigade, vad gäller minderåriga barn den förälder som faktiskt tar hand om barnet eller den som annars är berättigad till underhållet.

10 Om den underhållsskyldige inte betalar frivilligt, vilka åtgärder kan vidtas för att tvinga honom eller henne att betala?

En möjlighet är att begära verkställighet av den fordran som ligger till grund för underhållsskyldigheten. Verkställigheten av utmätningen följer de allmänna reglerna.

Den underhållsskyldiges förpliktelse förstärks emellertid genom att ett åsidosättande av denna skyldighet är straffbelagd.

Den som åsidosätter underhållsskyldigheten kan bestraffas med fängelse i upp till tre år eller böter. Om fängelsestraff krävs, men villkorlig dom utdöms, kan domstolen ålägga den dömde att uppfylla sin underhållsskyldighet. Domstolen återkallar den villkorliga domen om den dömde upprepade gånger eller grovt underlåter att följa ett sådant åläggande och det därigenom finns anledning att anta att denne kommer att begå brott igen, särskilt genom att åsidosätta underhållsskyldigheten. Om den tilltalade är ostraffad sen tidigare och åläggs att uppfylla sin underhållsskyldighet med ett visst belopp, kan åklagarmyndigheten tillfälligt underlåta att väcka åtal, respektive domstolen tillfälligt avsluta det straffrättsliga förfarandet.

11 Vilka eventuella begränsningar i fråga om verkställighet finns, särskilt regler till skydd för den underhållsskyldige och preskriptionsfrister?

Utmätning av lös egendom görs genom exekutionstjänstemän (§ 808 stycke 1 i ZPO). Härvid ska de bestämmelser som begränsar utmätningen i §§ 811–812 i ZPO särskilt beaktas. Enligt § 811 i ZPO ska de där angivna tillgångarna inte vara föremål för utmätning. Undantag föreligger för egendom som köpts med äganderättsförbehåll enligt § 811 stycke 2 i ZPO. I § 811a och § 811b i ZPO regleras utbyte av värdefulla tillgångar som enligt § 811 ZPO inte får utmätas mot mindre värdefulla tillgångar med samma funktioner.

Utan gäldenärens medgivande får dennes lägenhet endast genomsökas efter domstolsbeslut, § 758a i ZPO.

Utmätning av fordringar görs av den domstol som är ansvarig för verkställigheten. Skyddet mot utmätning av lön ska beaktas. Detta skydd följer av §§ 850ff i ZPO. Den del av lönen som inte får utmätas fastställs enligt gäldenärens inkomstnivå samt antalet personer gentemot vilka gäldenären enligt lag är underhållsskyldig. För att beräkna detta förbehållsbelopp tillämpas tabellen i bilagan till § 850c i ZPO. Tabellen ses över regelbundet och anpassas vid behov. Vid verkställighet av underhållskrav eller en fordran på grund av en uppsätlig överträdelse kan verkställighetsdomstolen på den underhållsberättigades begäran fastställa ett avvikande förbehållsbelopp enligt § 850d i ZPO respektive § 850f i ZPO. Efter en begäran från gäldenären gäller detsamma om det föreligger ett särskilt personligt behov enligt § 850f stycke 1 i ZPO.

Genom ett konto som är skyddat mot utmätning (P-konto) enligt § 850k i ZPO kan gäldenären skydda sig mot utmätning upp till förbehållsbeloppet. Genom P-kontot säkras rimliga levnadskostnader för gäldenären, samtidigt som försörjningen möjliggörs för de personer för vilka denne är underhållsskyldig. P-kontot omfattar ett automatiskt skydd mot utmätning motsvarande det grundläggande förbehållsbeloppet som för närvarande uppgår till 1 028,89 euro per kalendermånad. Detta grundläggande skydd mot utmätning kan höjas under vissa förutsättningar, t.ex. på grund av att gäldenären är underhållsskyldig. Det grundläggande skyddet mot utmätning ökar med 387,22 euro för den första personen och med ytterligare 215,73 euro för den andra till femte personen. Barnbidrag och vissa sociala förmåner åtnjuter ytterligare skydd. I regel är det tillräckligt att inlämna ett intyg till banken. I särskilda fall, t.ex. om gäldenären har särskilda behov på grund av sjukdom kan det belopp som inte får utmätas anpassas individuellt av verkställighetsdomstolen (§ 850k stycke 4 i ZPO).

12 Finns det något organ eller någon myndighet som kan hjälpa mig att driva in underhållet?

Verkställighet av avgöranden om underhållsskyldighet utgör en normal exekutionstitel för indrivning av en penningfordran, vilket innebär att den underhållsberättigade i princip måste iakttä de vanliga verkställighetsreglerna och själv måste se till att fordran verkställs.

Om barn- och ungdomsmyndigheten biträder ett barn hjälper nämnda myndighet dock till vid indrivningen. Barn- och ungdomsmyndigheten biträder ett barn om den förälder som ansöker om underhåll har ensam vårdnad om barnet eller om föräldrarna visserligen har gemensam vårdnad men den förälder som inger ansökan faktiskt tar hand om barnet.

Detta skiljer sig från sådana fall där en underhållsberättigad person erhåller vissa sociala förmåner (som täcker ett behov som egentligen skulle täckas av underhållet). Om den som erhåller de sociala förmånerna har rätt till underhållsbidrag men detta krav ännu inte har tillgodosetts, övergår kravet i princip till den behöriga myndigheten som sedan kan göra gällande rätten till underhåll i eget namn.

I vissa situationer (när ett barn uppfostras av en ensamstående förälder och den andra föräldern inte betalar något kontant underhåll) föreligger en rätt till förmåner under en begränsad tid enligt lagen om bidragsförskott (*Unterhaltsvorschussgesetz*, nedan kallad UVG). I dessa situationer utkräver bidragsförskottskassan de övertagna kraven på underhåll.

Om den underhållsskyldige inte i övrigt betalar något underhåll och försörjningsstöd därför måste betalas ut (om de övriga villkoren är uppfyllda), övergår kraven på underhåll (liksom i frågan om det ovannämnda bidragsförskottet) på de sociala myndigheterna som sedan kan återkräva försörjningsstödet från den underhållsskyldige. Vad gäller förmåner för att säkra en grundläggande inkomst för arbetssökande sker övergången först genom att den utbetalande myndigheten sänder ett skriftligt meddelande till den underhållsskyldige.

13 Kan organet eller myndigheten träda i den underhållsskyldiges ställe för att betala hela eller en del av underhållet?

De förmåner som nämns i fråga 12, dvs. försörjningsstöd, grundläggande inkomst för arbetssökande och förmånerna enligt lagen om bidragsförskott, är självständiga sociala förmåner med begränsad omfattning och utgör inte något underhållsbidrag i egentlig mening. De betalas ut direkt från den ansvariga myndigheten till den underhållsberättigade personen. Förmånerna kan slutligen utbetalas oavsett om underhållet kan utkrävas från den underhållsskyldige. De myndigheter till vilka kravet på underhåll har gått över kan utkräva det i eget namn.

Även om barn- och ungdomsmyndigheten företräder ett barn, medför detta förhållande inte någon separat rätt till förmåner av de behöriga myndigheterna, till skillnad mot anspråk på förmåner enligt lagen om bidragsförskott och på försörjningsstöd och grundläggande inkomst för arbetssökande. I detta avseende är myndighetens ingripande begränsat till att stödja den underhållsberättigade för att göra gällande rätten till underhåll och driva in underhållet.

14 Vad händer om jag bor i en medlemsstat och den underhållsskyldige bor i ett annat EU-land?

14.1 Kan man få hjälp av en myndighet eller organisation i medlemsstaten?

Om en underhållsberättigad vill driva in underhåll från en gäldenär som bor utomlands kan denne få hjälp av den federala justitiemyndigheten (*Bundesamt für Justiz*) i Bonn. Förbundsrepubliken Tyskland har utnämnt denna myndighet till centralmyndighet för gränsöverskridande mål om underhållsskyldighet.

14.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen?

Ansökningar enligt artikel 55 i EU:s underhållsförordning respektive enligt artikel 2.1 och 2.2 i 1956 års FN-konvention från en underhållsberättigad med hemvist i Tyskland ska göras till den anmodade centralmyndigheten via den federala justitiemyndigheten i Bonn.

Centralmyndigheten i Bonn har följande kontaktuppgifter:

Bundesamt für Justiz

53094 Bonn

Tyskland

E-post: auslandsunterhalt@bfj.bund.de

Tel: +49 (0)228 99410 40

Fax: +49 (0)228 99410 5202

<https://www.bundesjustizamt.de/>

15 Vad händer om jag bor utomlands och underhållsmottagaren bor i medlemsstaten?

15.1 Kan man vända sig direkt till en sådan myndighet eller organisation i medlemsstaten?

Enligt EU:s underhållsförordning har centralmyndigheten en ny uppgift genom att den även kan bearbeta vissa ansökningar från den underhållsskyldige.

15.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen och vilken form av hjälp kan bli aktuell?

Ansökningarna ska göras via centralmyndigheten i hemvistlandet. Därifrån vidarebefordras de till centralmyndigheten i Förbundsrepubliken Tyskland.

16 Är medlemsstaten bunden av Haagprotokollet från 2007?

Ja.

17 Om medlemsstaten inte är bundet av Haagprotokollet från 2007, vilken lag är då tillämplig på underhållskrav enligt internationella regler på privaträttsens område? Vilka motsvarande internationella privaträttsliga regler gäller?

Ej relevant.

18 Vilka regler gäller i fråga om möjlighet till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister inom EU (enligt kapitel V i underhållsförordningen)?

I regel ska rättegångsavgiften betalas i förväg i mål om underhållsskyldighet. Inom underhållsförordningens tillämpningsområde beviljas rättshjälp i enlighet med artiklarna 44–47 i förordningen. Skyldigheten till förskottsbetalning bortfaller under vissa särskilda omständigheter, särskilt när rättshjälp har beviljats.

19 Vilka åtgärder har medlemsstaten vidtagit, för att se till att de uppgifter som beskrivs i artikel 51 i underhållsförordningen kan utföras?

Tyskland har gett sin befintliga centralmyndighet – den federala justitiemyndigheten – den behörighet som krävs för att garantera de åtgärder som beskrivs i artikel 51.

Senaste uppdatering: 01/06/2017

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.